XI-ik évfolyam. 41-ik szám. Kőszeg, 1891. október 11-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reclamatiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 10 órától, d. u. 1-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Választások.

Megint lesznek választások, vagyis jobban mondva: végre-valahára meglesz ejtve az a kétrendbeli választás, a melylyel városunk képviselő-testülete jövő csütörtökön a régóta üresedésben levő várospénztári és ellenőri állomásokat betölti.

Időszerűnek tartjuk, hogy e két állomásnak választás utján történendő betöltésével mi is foglalkozzunk, távol maradván tőlünk, természetesen, a korteskedés, jelszavunk levén: a mások meggyőződésének tiszteletben tartása. Hogy kik kerülnek be végleges minőségben a városi házi-pénztárba, az a képviselők dolga. Tanulhattak ők a multból, ismerik a jelen állapotokat, de következtethetnek épen ezek után a jövendőre is, s igy a nélkül, hogy körvonaloznók, tudni fogják, miből állanak azon kellékek, a melyekkel városunk két uj hivatalnokának birnia kell, és hogy miket követelhetünk eszerint tőlük. Amit mondani akarunk, csak az, hogy városatyáink ne engedjék magukat befolyásolni; ne nézzenek mellékes vagy politikai körülményekre, hanem nézzék jelöltjeikben a betöltendő állásokra a legalkalmasabb embereket és azokat válaszszák meg, a kik bizalmukra legérdemesebbek, legméltóbbak. Azok mellé sorakozunk, a kik ezt tartják: „Valamely város fejlődése, haladása, polgárainak közbiztonsága, elégedettsége attól függ, hogy kik kormányozzák, hogy minő kezekre van bizva közügyeinek vezetése és a közvagyon kezelése. Tehetséges, törekvő és lelkiismeretes elüljáróság a kicsiből és képes nagyot alkotni; mig viszont a tehetetlen, könnyelmü vagy pláne rosszakaratnak a meglevőt is elparazolják, tönkre teszik. A Kőszegen most megválasztandó két uj városi tisztviselőre kétség kivül nagy feladatok várnak; a házi-pénztárban elhelyezett és befolyandó pénzeknek és értékpapiroknak hü megőrzésén kivül a helyes pénzkezelés, pontos könyvvezetés; egyszóval a pénzügy minden ágára kiterjedő teljes szakértelem. A közönség joggal számolhat arra, hogy olyan egyének kerüljenek be a városházára, oda a házi-pénztárba, akik a kellő kvalifikáczió mellett szorgalommal, ügybuzgalommal és erélylyel töltik be tisztüket.

Hogy kik lesznek azok, azt még nem tudjuk. Eddik ugyan már több jelentkezőt is emlegetnek; de pályázó még nincs igen. Lenni majd csak lesz, arra, a mikor a választást eszközlik, ugy, hogy most már csak az lehet a kérdés, vajjon meglesz-e a képviselő-testület fontos ténykedésében az egység, az egy czél utáni törekvés? . . . Ha érett megfontolással gyakorolják választási jogukat és a közvélemény is szolgál eljárásukban irányadóul, nyugodtan várjuk az eredményt.

Az aspaugi vasut.

A *Vasármegye* folyó évi 40. számában a fenti czimmel Deutsch Tivadar aláirásával egy rövidke czikk jelent meg, melyet, miután az abban foglaltak Kőszeget is érintik, ezennel reprodukálunk és egyuttal szakértői kézből kapott észrevételekkel látjuk el.

„Hazánk csak akkor fog önálló közgazdasági politikát üzhetni, ha a vasuti hálózatokat s a közlekedési eszközöket fejlesztjük, tökéletesbitjük. Ez jelszava a magyar vasminiszternek, Baross Gábornak, ki fáradhatlan buzgalommal s kitartó erélylyel vezeti hazánkat azon uton, melyet halhatatlan emlékü nagy hazánkfia, gróf Széchenyi István megmutatott nekünk, hogy ezen haladjunk.

Baross főelve: jó és olcsó közlekedést biztositani a közönség számára, ezért hozta be a zónatarifát, ugy a személy, mint a teherforgalomban, államositá az osztrák-magyar államvasutak magyarországi vonalát. Törekvésének nagy része sikerrel koronáztatott. S csak egy vasut van, mely az állam és a közönség érdekeinek még mindig ellentáll, hol nem a közjó, hanem a zsiros osztalék képezik még mindig a főczélt: ez a cs. és kir. szab. déli vasuttársaság.

A déli vasut eljárását különösen a mi vidékünk sinli meg, mert nekünk más egyenes összeköttetésünk Bécsesel s Horvátországgal nincsen, mint a déli vasut vonalai. A déli vasut privilegiumának ellensulyozására épült ugyan az ukk-csáktornyai vonal, de ebből nekünk édes kevés hasznunk van, mig a körmend- vagy szt.-gotthárd-rédicsi vonal ki nem épül. — A dunántuli egyesült viczinális vasutak részvénytársaságának kellene tehát e vonalat kiépiteni, miért is az igazgatóság figyelmét erre egyenesen felhivom.

A Bécs felé való konkurrenczíát pedig az aspang-kőszegi vasut létesitése, vagyis a kőszeg-szombathelyi és a bécs-aspangi vonal összeköttetése által velem elérhetőnek, amely közarányiag rövid, és könnyen kiépitbető. Ezen vasutat kell tehát kiépitenünk, egy uj terrenumot, Stajerország éjszaki részét tagnak megnyerni nyersterményeink számára. Ezen vasut megyénk közgazdasági életén sokat lendítene. Egy egész vidéken nagy forgalmat idézne elő, városainkat Kőszeget s Szombathelyt pedig a fejlődés magas fokára emelné.

Ez a vonal egyedül lenne képes arra, hogy a déli vasuttal ugy olcsósága, mint Alsó-Ausztriával és Stajerországgal való egyenes összeköttetései által a konkurrenczíát kiállhassa és hogy forgalmunkat megkétszerezze. Épitsük ki tehát e vasutat s pedig minél hamarabb, mert ez ügy halasztást nem tür. Egyesüljenek eme vasut létesitésére Szombathely s Kőszeg városok, valamint Vasvármegye hazafias közönsége s akkor, remélem, hogy egy lépéssel közelebb jutunk czélunkhoz, hazánk boldogitásához, közgazdaságunk gyarapodásához."

Deutsch Tivadar úr végre el találta a hangot, melyen: szivünk óhajtása szól; mi őszintén szerencsét kivánhatunk vállalkozásához, mert velünk érez Vasvármegyének minden rangú és kereset módú polgára.

TÁRCZA.

T. Maccius Plautus hatása a régi magyar irodalomra.

Az iskolai drámák.*)

Irta: **Kováts S. János.**

Az európai népek drámai irodalmának csiráját föl lehet találni a keresztény egyház lithurgiai miszteriumaiban és morálitásaiban. Nem ugy nálunk! A magyar drámairodalom fejlődésében nem lehet azt a fokozatos egymásutánt kinyomozni, a mely a spanyoloknál, angoloknál, németeknél, hollandusok- és franeziáknál oly szépen kifejlik. E jelenség okát több tényező közrehatásában kell keresnünk.

A magyar nép szellemében nincsenek meg azok a színészeti tulajdonságok, a melyek a román és germán népeknél forrásául szolgáltak a miszterium fejlődésének. Nálok a színészethez való hajlandóság még a római uralom koraból maradt fenn. Vallási szertartásaik látványos, drámaias szokásokon alapultak. Ezeket a szokásokat a katholikus egyház a keresztény lithurgiába olvasztotta abból a célból, hogy a pogány népeket elvonja a pogányos játékoktól, kedvtöltésektől. Őseink vallási szertartásai egyszerüek voltak, megfelelők a komolyságnak, a melyet faji jellegképpen magokkal hoztak Ázsiából. A fejlesztő hatás tehát a vallás részéről elmaradt.

Hiányoztak aztán nálunk a polgári testületek; városi élet csak az idegen elemlakta városokban sarjadzott. A színészetre nem alkalmas talajon hát hogyan kelhetett volna ki a miszterium-dráma s ebből a nemzeti színészet!

Nálunk tehát nem a lithurgiai miszterium utján fejlődött ki a nemzeti színészet. A magyar dráma első csiráját másutt kell keresnünk. Megtaláljuk az iskolai drámákban. Első szintársaságaink is azokból az ifjakból telnek ki, a kik az iskolai szinjátékokban kitüntek.

Miként terjedtek el nálunk az iskolai drámák? Milyenek voltak tárgyaikra és nyelvre nézve? Ezeket a kérdéseket kell előzőleg megoldanunk, mielőtt a Plautus után átdolgozott vagy forditott iskolai drámákra áttérnénk.

Az iskolai drámák bölcsője Németországban volt. A tudományok ujjászületése volt keletkezésök oka. A renaissance után ugyanis a deák nyelv lett az iskolák legkedveltebb tárgya. A tanulók versenyre küzdtek az elsőség pálmájáért. Mert mennél jobban kivált valamelyikök a latin nyelven irásban és beszédben, annál nagyobb dicsőségben részesült. A latin nyelv tanitásában a pedagógusok sokféle eszközzel éltek. Ezek közt a leghasználatosabb volt a szini előadáso rendezése. Ennek kettős célja volt. Egy az, hogy a párbeszédes alak nagyon alkalmas a beszédbeli fordulatok és kifejezések elsajátitására, másik az, hogy a szereplés vágya a tanulók közt élénk versengést támasztott. Előadandó szinművekül természetesen klasszikus irók müveit használták első sorban, legjobban kedvelték Terentiuséit.

Minthogy Plautus szinműveiben sok a drasztikus kifejezés, azért darabjai közül csakis a simábbakat s még ezeket is derekasan megrostálva és alakitva merték szinre hozni. Mivel azonban a latin pogány drámairók darabjai közül kevés felelt meg erkölcs dolgában céljaiknak, a müsor csakhamar kiürült. Miképpen segitettek tehát a tanárok a bajon? Irtak magok szinműveket klaszszikus nyelven, de moderu szellemben.

Az iskolai drámák első fecskéje Wimselin Jakab Stylphoja volt, melyet tanitványai 1470-ben mutattak be.

Kezdetben az iskolai drámáknak csak pedagógiai céljuk volt: a deák nyelvnek mennél alaposabb elsajátitása. A drámai cselekmény, a szinszerüség édes-keveset nyomott a latban.

A reformáció azonban az iskolai drámákat is reformálta. Más lett tartalmok, más a nyelvök és céljok. Közeledett a mindennapi élethez. Visszaszegődött a vallás szolgálatába, melynek öléből elősorkent.

A reformáció hatása alatt az iskolai drámák tartalma polemikus lett, nyelvül a nemzeti nyelvet avatta fel, s célja a reformáczió eszmeinek népszerü terjesztése lett. S ebben az alakjában kedvezőbb kiinduló pontjául szolgált a nemzeti dráma kifejlődésének.

Ilyen volt a német iskolai drámák fejlődésének menete.

Magyarországon az iskolai szinművek a német iskolai drámák hatása alatt álltak s fejlődésök ugyanolyan mederben folyt. Alighogy gyökereket hajtott nálunk a protestantizmus, megkezdődött a külföldi iskoláztatás. A külföldről kivált Németországból és Svájcból hazakerült magyar ifjak, mint tanárok, nálunk is divatba hozták az iskolai szinművek ujabb alakját. Mert iskolai drámáink voltak a reformáczió előtt is, főkép a jezsuiták és német ajku városaink iskoláiban nagyban virágoztak is. Csakhogy hatásuk kifelé csekély, talán semmi sem volt, mert a nyelvök idegen vala.

A reformáció nálunk szintén ugyanazt az eredményt szülte, mint Németországon. Az iskolai szinjátékok tartalmukra, nyelvökre és céljokra nézve a hazai viszonyok szerint módosultak, mi által irodalmi hatásuk

*) A szerző doktori értekezésének egy fejezete.

A sikerben kételkedni sem lehet, mert a leghatalmasabb tényezők szolgálnak a feladat megoldásában segitségül. Ott például a lékai uradalom nagy befolyásu tulajdonosa, a két leghatalmasabb magyarországi bank elnöke, stb., s nem fog a Vas miniszter késhetni, hogy a déli vasuttal ez irányban a versenyt felvegye. Ezt annyival inkább hiszszük és reméljük, mert azon találgatásoknak semmi fontosságot sem tulajdonitunk, mintha az állam a déli vasut államositása felett tárgyalásokat folytatna.

Helyi és vidéki hirek.

— **Papi előléptetések.** A vasvár szombathelyi székes-káptalanban történt fokozatos előléptetések és az egyházmegyei papság körében ennek folytán beállott változások és czimadományozások alkalmával nekünk is jut az örömből. Az avanzsérozott érdemes papi személyek legtöbbjét hozzánk Kőszegiekhez, vagy a vidékhez is köti valami és minket viszont azokhoz. Az őrkanonokká lett S t e g m ü l l e r Károly kőszegi születésü s a bold. sz. Mária hegyéről (borsmonostrai) cz. apát. Dr. I s t v á n Vilmos uj kanonok 1874—1876 segédlelkész volt Kőszegen. Ugyanitt segédlelkészkedett 1860—66-ig R ő t h y István papneveldei aligazgató, a ki most a székeskáptalan tiszteletbeli kanonokja lett. B e r t a l a n f f y Gyula, ki az okrai czimzetes prépostságot nyerte el, lékai esperes-plébános. V i d o s Lajos, volt szt. széki hites jegyző, ki most püspöki titkárrá lett, Kőszeg szülötte. Igazán örülünk valamennyüeknek jol megérdemelt előléptetéséhez, a melyhez legőszintébb és legjobb gratulácziónkat füzzük!

— **Gyümölcsünk a kiallitáson.** A vasvármegyei gazdasági egyesület ismét büszke lehet. Az országos gyümölcskiállitás és vásáron ő és József főherczeg margitszigeti kertészete a z á l l a m i d i s z o k l e v e l e t n y e r t é k e l. Állami ezüst érmet k pták Bertha György Rába-Hidvégről 25 faj almával; Gothard Sándor Herényről 55 faj almával és óriás galagonyával. Egyesületi bronzérmet nyertek: id. Batthyány Károly gróf Város-Szalónakról 50 faj almával és 10 faj körtével; Erdődy Gyula gróf Gyöngyös-Apátiról 43 faj almával és 9 faj körtével; Csizmadia Pál tanitó Acsádról 62 fajjal; a kőszegi hegybirtokosság 82 faj alma-, 34 faj körte- és galagonyából álló gyüjteményével, melyet Steierlein Gábor polg. isk. igazgató-tanitó állitott össze; Barabás István főtan. Vasvárról 44 faj almával és 9 faj körtével; Mahn Frigyes N.-Kajdról 24 faj almával; Pulay István Kis-Unyomról 20 faj almával és 6 faj körtével; Röt község 16 faj almából és 3 faj körtéből álló gyüjteményével, melyet Frühwirth Antal tanitó és a községi biró állitottak össze. Draskovits Pál gróf Német-Ujvárról 28 faj almával és 16 faj körtével; a zirczi apátság Szt.-Gotthardról 50 faj almával. Röszler Károly gazd. egyesületi titkárnak elismerés és köszönet szavaztatott. A kiallitás a holnapi nappal véget ér.

— **Dalestély.** A helybeli *Konkordia* férfidalegyesület ma, vasárnapon, a bálház helyiségeiben ezidei harmadik dalestélyet tartja. A műsor, mint ujabban mindig, zene- és énekrészekből áll. Kezdete fél 8 órakor. Belépti dij: nem tagok részére személyenkint 1 frt, családjegy 1 frt 50 kr.

— **Hymen.** V e é r Ferencz, magy. kir. államvasuti hivatalnok, lapunknak korrabban szorgalmas munkatársa f. é. október hó 24-én d. e. 9 órakor tartja esküvőjét P á l l f y Szidónia kisasszonynyal, özvegy Pállfy Lajosné, született Somogyi Agnes kedves leányával a helybeli kath. plébánia-templomban. Legyen zavartalan és tartós a fiatal pár boldogsága!

— **Egy kis helyreigazitás.** Az *Oberwarther Sonntags-Zeitung* folyó évi 38. és 39. számában hosszabb czikket közölt Ruisz Rudolftól, a mely egyrészt összehasonlitja a fővárosi és vidéki középiskolákat, másrészt párhuzamot von a szombathelyi főgymnasium alsó 4 osztálya és a kőszegi gymnasium között. Czikkiró több jóakaratot, mint szakképzettséget árul el; hasábokat kellene betölteni annak, a ki minden ferde állitását helyreigazitani akarná. De nem csak a szakképzettség hiánya tünik ki abból a czikkből, hanem nagy foku szórakozottság is. Ennek kell legalább tulajdonitanunk azt a hibát, — s nem rosszakaratuak, a melynek éppen az ellenkezőjéről tanuskodik minden sora, — hogy a mult iskolai évben a kőszegi gymnasium III. osztályában a tanulók létszáma 37 volt, a kik közől 12 t osztályismétlésre utasitottak, tehát az összes létszámnak 32%-át; holott a beirt tanulók száma 54, a megvizsgáltaké 47 volt. Az osztál yismétlésre utasitott tanulók száma is tulajdonkép 11, mert egynek joga volt még javitóvizsgálathoz lépni, s igy az összes létszámnak nem egészen 24%-a. Ennyit az igazság érdekében.

— **Tüzoltogyakorlat.** Önkénytes tüzoltó-csapatunk ma vasárnap délutan 3 órakor zárógyakorlatát fogja megtartani. A polgári iskola épületét lángban képzeli és ez elé vonul ki teljes felszereléssel. Gyakorlat után a csapat ideiglenes főparancsnoka Porpáczi J. rendőrkapitány, a Waisbecker-féle vendéglőben áldomást ad a legénységnek.

— **Itthagyja Kőszeget** R i c h t e r Zsigmond, az izraliťa hitközség rabbija, és hasonló minőségben Érsekujvára költözik át.

— **Jutalmazott tanonczok.** A nagyváradi segéd- és tanonczmunka-kiállitáson hat kőszegi iparos tanoncz is részt vett és ugyanannyi ki is lett tüntetve. Gámmel István szijgyártó-tanoncz Majer Gyulánál bronzoklevéllel és 2 frttal; Frühwirth Ernő könyvkötő-tanoncz Kuncze Robertnél bronzoklevéllel és 2 frttal; Nasztl Ferencz fazékastanoncz Baics Mihályuénál, Raimájer Gusztáv lakatostanoncz Kurz Károlynál, Schönfeld Lajos és Heisz Ferencz kőmivestanonczok Schlapfer Pálnál mindannyian bronzoklevéllel. Ezeket a helybeli ipartestület elnöke buzditó szavak kiséretében a mai napon fogja az illetők között kiosztani.

— **Házvétel.** A város-körön levő Zehrfuchs-féle házat a Domonkos nővérek rendháza vette meg 6500 frton.

— **Liliputi szintársulat.** Mindjárt volt publikum, mihelyt német szinészek tették be ide a lábukat. No azután még olyanok, mint a *Liliputáner*-ek, kiknek minden művészetük törpeségből áll, azok csak vonzhatják a közönséget!? Jóravaló magyar szintársulat tengődik nálunk, vagy futni kénytelen innen; a *Liliputaner*-ek meg három napi itt létük után 500 frtnál többet vittek el a városból. Oh magyarság! Oh művészet iránt való érzék! . . .

— **Toronyidő.** Ma-holnap már az egész világon a zónaidő járja, csak nálunk nem bir érvényre jutni, mert itt a t o r o n y i d ő dominálta a helyzetet. A mi toronyóránk az ő kezelőjével együtt cseppet sem törődik evvel a zónásvilággal, hanem megfutja pályáját aszerint amint neki éppen tetszik, hol szépen lassan 20—25 percz késéssel, hol pedig lóhalálába, vagy 20—25 percczel korábban. Hogy pedig ez igy van, abban a városi óraművesen kivül még egy kis részük van azoknak is, akik nem tudnak parancsolni.

— **Irodalom.** *Kőszeg és vidékének edényes növényei,* dr. W a i s b e c k e r Antalnak e czimű füzete, második és bővitett kiadást ért. Mint a Floristika barátja és szakembere rég óta kutat ő a város- és környék talvainak határaiban és fáradsága eredményét, jegyzékbe foglalva 1882-ben tette közzé első izben. Ö az akkor elért sikerrel nem elégedett meg, hanem tovább tanulmányozta flóránkat és kutatása közben jelentékeny számu ujabb adatot sikerült gyüjtenie. Ezekkel bővitve adta ki most füzetét ujra, kiindulási alap gyanánt dr. Borbás Vincze *Vasmegye Flórájá*-nak vidékünkre vonatkozó részét vévén, mivel abban Frein Alfonz kiérdemült tanárnak, valamint magának dr. Waisbeckernek korábbi adatai fel vannak véve és számos ujabb növényfajokkal találkozott. A ki a vidék dús és változatos növényzete iránt csak egy kis érdeklődéssel viseltetik, az jól teszi, ha a füzetet megszerezve, annak egy kis figyelmet szentel. Érdeklődése bizonyára csak fokozódni fog ezáltal.

— **Csevegés a hétről.** Nagy ribilliót csinált itt Kőszegen annak a *Magyar Hirlap*-nak az esete. Egész klub képződött, hogy e nagy hirre vergődött lapra előfizetési pénzeket gyüjtsön. Ha ugy szaporodnak az előfizetők országszerte, egy pár nap alatt — a kőszegieket is beleszámitva — 10 ezerrel növekszik a soruk. Hm! miért nem regulázzák meg egy kicsit ezt a mi Kőszeg és Vidékünket is. Miért nem találkozik olyan vas-ember — ha nem is miniszter — aki a mi lapunkra is ráterelné a kőszegi pénzes emberek figyelmét, azokét t. i. akik kaszinóban, kávéházban olvassák, elmondják rá bölcs véleményüket . . . ingyen, — talán nekünk is viritana; talán fölemelhetnők ezt a kis magyar jószágot itt a németségben, ha egy szép napon felszólalna mellette ott az ország szine előtt például Széll excelencziás ur és azt mondaná: Van ott Kinéziában egy kis magyar lap, melyet a legtöbb ember ingyen olvas és melynek a város az ő hirdetéseiért — ad libitum — semmit sem fizet. Kérdem a miniszter urat, ha van-e mindezekről tudomása és ha nincsen, szándékozik-e magát kellően informáltatni s ez abnormis állapoton segiteni?

— **Halálozás.** Kőszegnek egyik volt hires iparosát, P f i s t e r m e i s t e r Antal harangöntőt temették el mult pénteken. Pár évvel ezelőtt szélhüdés érte, minek folytán munkaképtelen lett és virágzó ipara rohamosan hanyatlott. Mindenétől megfosztva városi és alapitván i pénzen tengette életét, mely már csak teher volt reá nézve. Végre megkönyörült rajta a halál, elszólitván őt, a 74 éves tehetetlen agglegényt az élők sorából. Prépost-plébánosunk gondoskodásából illő végtisztességben részesült, mert különben harangszó sem kisérte volna utolsó utjában azt, akinek mesteri keze annyi harangot öntött.

---

lett. Az ujabb keltü hazai iskolai drámák művelői eleinte protestáns papok s tanitók voltak, kik a szinjátékokat tanaik szolgálatába halották.

Az első ilyen iskolai drámát S z t á r a i M i h á l y irta a p a p o k h á z a s s á g á r ó l és az i g a z i p a p s á g t ü k ö r é r ő l.

A protestáns iskolai drámákkal szemben milyen tárgyuak és irányuak voltak a katholikus iskolai drámák?

A katholikus iskolai drámák a XVI. század végével jelennek meg nálunk. Első művelői a jezsuita iskolák. A jezsuita tanárok előtt más cél lebegett, mint a protestáns tanárok előtt. Amazok drámáinak tartalma nem volt polemikus. Célul azt tüzték ki, hogy az ifjuság vallásérkölcsi érzületét neveljék, társalgásbeli ügyességet kiképezzék, az idegen, kivált a latin nyelvben jártasságát emeljék.

Az iskolai szinművek irói magok a tanárok voltak. Tárgyaikat a szentirásból, legendákból, a szentek életéből és a történelemből meritették. A XVII. század második felében már külföldi irók műveit is kezdik átdolgozni, a klasszikusok közől ők is kiváltkép T e r e n t i u s- és P l a u t u s n a k, a külföldi jezsuita irók közül F r i z n e k és G r a n e l l i n e k a darabjait kedvelik.

Szinműveik nyelve hosszu-hosszu időn át deák volt. A XVII. század közepe táján azonban a magyar nyelv kezd tert hóditani. Ezen változás következtében a közönség körében szintén nagyobb érdeklődés kezdett mutatkozni irántok, mi által a nemzeti érzület ápolására nagy hatást kezdtek gyakorolni.

Lassan-lassan a katholikus iskolai dráma is kilép az iskola falai közől, szinszerübb lesz cselekvénye is, tartalma is, az iskolás célzat lekopik róla, s a világi szinmű fullajtárává lesz. Mint a mag hüvelyéből, az iskolai szinműből is kifeslik a nemzeti szinészet. Ekkép az iskolai dráma a nemzeti szinészet. Ekkép az iskolai dráma a nemzeti ujjáébredés korában a nemzeti szinészet szülőanyává lett.

Csataképek.

(Részletek a „Szabadságharcz emlékeinek" kiállitásából.)

Sok jelenet maradt megörökítve nemcsak irásban de képben is a dicső napokból. Megannyi emlék, melyeket a kegyelet hiven őriz.

A nagy értekü kiállitáson, mely a szabadságharcz emlékeit összegyüjtve, méltó zarándokhelye ugy a főváros hazafiás népének, mint a fővárosban megforduló minden vidékinek, kiváló helyet foglalnak el a csataképek.

Számos egykoru festmény, dombormüvű kép, metszet és rajz örökiti meg a szabadságharcz csata-jeleneteit. Történelmi érdekü emléktárgyak ezek mint.

Megelevenednek szemünk előtt a bevezető harczok, melyeket vérkeresztségben még nem részesült honvédeink vivtak a ráczokkal. 1848. julius 11-én kapták a szerbek az első leczkét Versecznél, hol vad futásban kerestek menedéket. E csataképhez sorakozik a racz Knicznin tábornak és seregének ugy dombormüvü, mint szinezett képe, melyek a romai sánczoknál állást foglalt pártütők táborát ábrázolják nagy hüséggel. Meg van örökitve az 1849. junius 7-iki csata is a romai sánczoknál, mely egyike volt a legvéresebbeknek.

Az 1848. deczember 30-án vivott m o ó r i csata több részletét ábrázolják kőnyomatu s szines rajzok. A reánk végzetes kimenetelü csatát P e r c z e l Mór tábornok 5620 ember és 24 ágyával vivta J e l l a s i c h 16000 embere és 52 ágyuja ellen. Azonfelül az ellenség készületlenül lepte meg a magyar sereget. „Moórnál is hősiesen harcoltak a mieink" — mondá a napokban a kiállitáson K l a p k a tábornok — csakhogy keveseu voltak".

Egész sorozata a képeknek tünteti fel S c h l i c k osztrák tábornak téli hadjáratának részleteit. A verpeléti, tarczali stb. ütközetek sokszorosan meg vannak örökitve, persze német forrásból. Ugy látszik S c h l i c k valodi reklam-generális volt, ki nem késett az utóvilág számára különböző harczi poziturákban hátrahagyni arczmását, mert az bizonyos, hogy az ő alakja hűen van mindenütt fényképezve.

Az erdélyi oláhok kegyetlenkedését Szeremky rajza után a magyar emigránsok által kiadott s a z a l a t n a i v é r f ü r d ő t ábrázoló képe tükrözi vissza. 1848. október 24-én mészárolták le a moórok 640 zalatnai menekülő lakost. Ez igen ritka kép, miután a német kormány minden példányt megsemmisitett, melyet csak megkaparithatott.

B e m erdélyi hadjárata sem maradt megörökitlenül. Győzelmes vonulása közben Kolozsvár felé megtámadtatván, a támadást visszaveri s eközben esik el Geramb osztrák alezredes, mely jelene képben látható. Az 1849. marcz. 2-án vivott győzelmes m e d g y e s i ütközet, Nagyszeben ostroma és bevétele Bem által, szép rajzok. Megragadó szépségü s pompás kivitelű olajnyomat „Bem a piskii hidon." Itt vivták honvédeink a leghősiesebb kitartással küzdelmüket 1849. február 1-én. Reggel 8 órakor kezdődött a csata, melyben P u c h n e r vezérlete alatt 11.000 osztrák katona 40 ágyuval harczolt B e m 7.700 embere és 28 ágyuja ellen. Délután 4 órakor már futásnak kezdtek eredni honvédeink, de Bem szavai megállásra birja őket a Sztágy felett elvezető hidnál s ki felkiált: „ha e hid elveszett, Erdély is elveszett," ujra támadásra vezeti őket. És mire beállott az alkony a császáriak teljesen visszaverettek.

Az 1849. február 5-én vivott b r a n y i s z k ó i ütközet a szabadságharcz egyik legfényesebb fegyverténye s gyönyörüen van vissza is adva. Görgei maga irja: „Branyiszkot megrohanni, akkor annyit tett, mint a bikát szarván ragadni." De seregére nézve a branyiszkói harczot a lenni és nem lenni" kérdésének tartá, mert mögötte is ellenség állt, előtte pedig Schlick egy

— **A Budapesti Vasmegyei Kör** f. hó 3-án tartotta meg első érdemleges° gyülését. Az elnök a nagy számban megjelent tagok előtt kijelentette, hogy a megelőző alakuló gyülésen több rendbeli téves hivatkozás tétetvén az alapszabályokra, a választást a tagok jóváhagyásától teszi függővé. A tagok a választást egyhanguan érvényesnek mondották. Az elnök a bizalmat megköszönte, s programmbeszédjében mindenekelőtt meleg szavakkal emlékezett meg a volt elnöknek Kovács S. Jánosnak a kör érdekében szerzett érdemeiről, különösen, a kör ujjászervezését és a „Mi vármegyénk“ czimü irodalmi vállalatot illetőleg. Azután beszédjében különösen a belső működést kötötte a tagok lelkére, s állitotta föl a kör czéljául, amelynek fő eszközei a felolvasások, szavallatok, vitatkozások stb. A szépen elmondott beszédet a tagok lelkesen megéljenezték. Az inditványozók között elsőnek ifj. Reiszig Ede állott föl s fölhivta a kör tagjait a Szombathelyen és egész vasmegyében megindult mozgalomra, a fölállitandó Berzsenyi szobor iránt. A Kör elhatározta hogy e tekintetben a mozgalom megindítójával, Éhen Gyulával, összeköttetésbe lép. Azután Székely Imre egy könyvtár fölállitása érdekében emelt szót, mely eszmét a kör magáévá is tette. Gyülés után társas vacsorára gyültek a tagok, hol nem egy vidám és komoly felköszöntő hangzott el a tiszti karra, a Körre, az alapitó és rendes tagokra.

— **Felolvasó estély.** A Budapesti Vasmegyei Kör saját helyiségében folyó hó 12-én felolvasó estélyt tart, melynek tárgysorozata a következő: Bayer Jenő humoros felolvasása, Essö Imre felolvasása, Keresztury József term. tudományi tanulmánya és Székely Imre felolvasása (Endrődy S. „Egyedül.“)

— **Kérelem.** Fölkéretnek a t közönség köréből azok, kik a Budapesti Vasm. Kör fölállitandó könyvtára javára könyveket szivesked nek adományozni, ezeket Essö Imre elnök urhoz (Gyöngytyuk uteza 9.) küldjék.

Székely Imre,
titkár.

— **Vasut-megnyitás.** A pozsony-szombathelyi vasut ünnepélyes megnyitása f. hó 25-re van kitüzve, melyre Baross Gábor keresk. miniszter, az érdekelt törvényhatóságok, a vasuttal szomszédos földbirtokosok stb. meg vannak hiva.

— **Az uj vasút.** Más oldalról ezeket irják: A pozsony-Szombathelyi helyiérdekü vasút műtandőri bejárása s megnyitása iránt a kereskedelmi miniszter eddig még nem rendelkezett; ama hir tehát, hogy a vasút e hó 25-én fog megnyittatni, idő előtti.

— **Zárórák Szombathelyen.** Szombathely rendezett tanácsu város statumai szerint a fogadók és kávéházak zárórája éjeli 12 órára, a korcsmáké esti 10 órára és a kávémérések esti 8 órára van megállapitva. Ezen szabályrendelet a város kapitány meghagyásából különbeni jogkövetkezmények terhe alatt f. évi október hó 1-én lépett életbe.

— **Figyelmeztetés.** Stadler Salamon Szombathelyről konfekczió-áruival a f. é. október 19-én Kőszegen megtartandó vásáron nem, mint eddig, a *Strucz*, hanem a *Korona* szálló helyiségeiben fog elhelyezkedni. Mely körülményről a közönséget jó eleve értesitjük.

— **Vásár-betiltás.** A csepregi járásban marhavásárok — lóvásárok kivételével, — a száj és körömfájás járvány ideje allett betiltattak.

— **Monographia.** Szombathely monografiáját hallomás szerint dr. Csuday Jenő premontrei tanár fogja befejezni. A tudós tanár már kikérte a szombathelyi városi levéltárból a munka befejező részének megirásához szükséges okmányokat.

— **Huszár-önkénytesek vizsgálata.** A Szombathelyen állomásozó huszár ezredbeli önkéntesek vizsgálata m. hó 29-én ment végbe. A 15 önkéntes közül kettő visszalépett és három megbukott. Sikerrel letették a vizsgát: gr. Szapáry, gr. Schönborn, gr. Nákó, Udvary Jenő, Szabó Laczi, Mesterházy, Eitner, Bogdán, Vértesy és Reitner, kik mindannyian egyelőre őrmesteri rangot nyertek el.

Vegyes hirek.

— **Reform a postán.** Baross Gábor, kereskedelemügyi miniszter a nem kincstári posta- és távirda hivatalokat három osztályba sorozta és pedig az I. osztályba évi 1000 frt s azon felüli, a II-ba évi 400 frttól 1000 frtig terjedő s a III-ba az évi 400 fiton aluli javadalmazással.

— **Hányan vagyunk.** A legujabb népszámlási adatok szerint az emberiségszáma jelenleg 15.548 millió, tehát egy négyszögkilométere 11—12 ember esik. Az egyes világrészek lakossága a következő: Európa 358.2 millió, Ázsia 860.3 millió, Amerika 124.5 millió, Polynezia 5.3 5.3 millió, sarkvidék 80.000.

— **Zonavilág.** A mig hazánkban — habár csak elvétve — még mindig akadnak egyesek, a kik sehogy sem akarják beismerni a zónatarifának minden tekintetben üdvös és hasznos voltát, addig a praktikus újitások iránt mindenkor fogékony külföldön mindinkább nagyobb hóditásokat tesz Baross Gábor zseniális reformja. Tudjuk, hogy az osztrák vasútak egy része már régebben behozta azt vonalain, habár az osztrák „localpatriotismus“ restelvén bevallani, hogy a reform a magyar zónatarifa egyszerü másolata, elkeresztelte azt „krajczártarifának“; most pedig — mint értesülünk — a porosz vasutak követik a jó példát és október 1-től kezdve tényleg életbeléptették a zóna-tarifát egyelőre Berlin és a közelfekvő állomások között. Kapcsolatban ezzel megemlitjük, hogy a kereskedelmi m. kir. miniszteriumban már befejeztettek a statisztikai munkálatok a zóna-tarifa eddigi két évi eredményéről. Ez az eredmény a legcsattanósabb bizonyitéka a reform életre való voltának; a zóna-tarifa behozatalával ugyanis a személyforgalom valóban óriási mérvben növekedett, elannyira, hogy a szállitott utasok száma 29 milliónyi, a személyszállitás utáni bevételek pedig 5 millió forinttal haladják meg az előbbi évek utasainak számát, illetőleg személypénztári bevételeit.

— **Munkaszünet.** Az országos ipartanács ülésében az országos iparkongresszusnak az ipartörvény reformjára vonatkozó javaslatát tárgyalták. Hosszabb vita után a kongresszus javaslatait javaresz elutasitották. Azután a vasárnapi munkaszünet kérdésével foglalkozott az ipartanács és egyebek között elhatározta, hogy bucsúnapra eső vasárnapokon az üzletek nyitva maradhassanak. A napirend legfontosabb tárgyát az ezredéves ünnep alkalmából tartandó nemzeti kiállitás ügye képezte. Az ipartanács hozzájárult a miniszteriumi tervhez, mely szerint 1895-ben Budapesten országos jellegü nemzeti kiállitás rendeztessék. E kiállitás, melyből a külföldi termékek kizáratnak, Magyarország összes termékeit felölelve, hazánk gazdaságának és iparának világos és teljes képét fogja nyujtani.

— **Előfizetési fölhivás.** Toldy László főlevéltárnok a Törvényhatósági Naptár 1892-iki folyamára hirdet előfizetést. E munka, mely első évfolyamában egy kis, zsebkönyv alakú füzet volt, ma már egy közel 700 lapra terjedő, nagy 4-rétü kötetté nőtte ki magát. Évről évre bővül és tökéletesedik. Az uj folyam egész sereg javitást, ujitást, bővülést tartalmaz, melyek felsorolása hasábokat venne igenybe. Azért is, csak hármat emelünk ki. Egyik a nagyközségek kimutatása. Hatvan kérdésre felel minden egyes nagyközségnél; e kérdések a községnek valóságos fotografiáit adják, a mennyiben kitüntetik annak közigazgatási, népesedési, nyelvi, felekezeti, gazdasági, társadalmi, vagyoni, ipari, iskolai viszonyait; felvilágositást adnak a község hovatartozandóságáról, vallási, igazságügyi, pénzügyi, közlekedési, hadügyi, bányászati, erdészeti, kulturmérnöki, ültetvényi s egyéb szempontokból stb. A körjegyzőségek rovata egészen új, és ebben bőrüsoros rendben soroltatnak fel a körjegyzőségek, közigazgatási viszonyaik s a körjegyzők nevei. A harmadik újitás az, hogy fel vannak véve az országban levő pénzintézetek, iparos- és részvénytársaságok, biztositóintézetek, stb. a szükséges kimutatásokkal. Az uj folyamot 18 arczkép fogja diszíteni, s a „Hasznos tudnivalók“ rovata is sokkal gazdagabb lesz az eddiginél. Ára a nagyterjedelmü s a legnagyobb és legbővebb naptart tartalmazó kötetnek az eddigi, hallatlanul olcsó marad, t. i. füzve 1 frt 30 kr., kötve 1 frt 50 kr. Bátran állithatjuk, hogy ugy a hatóságoknak, mint egyeseknek nélkülözhetetlen segédkönyve ma már a Törvényhatósági Naptár, s azért szives készséggel hivjuk fel rea t. olvasóiuk és a nagy közönség figyelmét. A megrendelés vagy előfizetés a kiadóhivatalba küldendő: Budapest, V. Hold-u 7.

— **„Kossuth Lajos kéme“**, megjelent Székely Aladár kiadásában. Ezen valóban érdekes történeti regényt Szathmáry Jenő irta. Egy nő naplója szolgált müvének alapul, ki a szabadságharczban tevékenyen résztvett. Az iró regényét már néhány évvel előbb kiadhatta volna, gátolta őt e szándékában azon körülmény, hogy többen a regény szereplői közül mind e mai napig életben voltak. Megjelent eddig 4 füzet. Minden egyes füzet ára 10 kr. A közönség pártolásába ajánljuk e müvet. Megrendeléseket eszközölhetni a kiadónál, Székely Aladárnak Budapesten.

Közgazdaság.

A rózsáknak őszi átültetése.

A rózsatenyésztés, mint kellemes s sok gyönyört nyujtó kertészeti foglalkozás, nemcsak az ex professor kertészkedés, hanem a laicus közönség körében is örvendetesen terjed. A kinek csak bármily kicsiny kertecskéje, vagy alkalmas udvara van, igyekszik azt rózsákkal disziteni. E mellett azonban, ha azt akarjuk, hogy rózsáink jól tenyészszenek s örömünk legyen bennük, nem elég azokat csak egyszerüen elültetni s tenyésztésüket magukra hagyni, hanem iparkodnunk kell részint olvasás, részint szakemberektől nyert utasitások és tanácsadások alapján elsajátitanunk mindazon ismereteket, melyek a rózsatenyésztés okszerü kiviteléhez szükségesek. Ez okból megtagadunk minden alkalmat, hogy e végből lapunk is mindenkor hozzon oly tudnivalókat, melyekkel az okszerü rózsatenyésztést a laicus közönség körében is támogassuk.

A rózsák átültetését illetőleg általában az a szokás, hogy ezt rendesen tavaszkor végzik. Ennek pedig sok a hátránya, mert ha a rózsatőben a nedvkeringés csak kissé is megindult, a megfogamzás már kétessé válik. Ehhez járulnak azután a tavaszi esős szelek, melyek a rózsatöveket — miután az átültetés folytán nagyon csekély bennük a nedvkeringés — rendesen kiszáritják s e miatt elpusztulnak. Ennél sokkal célszerübb és biztosabb az őszi átültetés, mert ekkor a rózsák az átültetés után is csakhamar szivó gyökereket fejlesztenek s ezt tavaszig folytatják, ugy, hogy a mint a kikelet beköszönt, már meglehetősen be vannak gyökerezve, vidáman kezdenek hajtani, s az ember az erős, egészséges hajtásokon és pompás virágokon alig veszi észre, hogy a törzseket az őszszel átültették. A tavasszal ültetett rózsatövek rendesen néhány hétig betegesek, sinlődnek, s első virágaikat épen nem lehet tökéletesnek nevezni. Akárhány gyengének látszó rózsatövet, mely a tavaszi átültetés után tönkremegy, meg lehetne menteni azzal, ha őszszel októberben vagy november elején átültetnék. Sok évi tapasztalásból állithatom, folytatja kertészünk, hogy a kinek nehéz, agyagos nedves talajban kell rózsáit nevelni és ápolni, az leghelyesebben cselekszik, ha azokat minél előbb átülteti. Ilyen talajba már szeptemberben is át lehet ültetni a rózsákat, ugy, hogy november hó végéig már be legyen az átültetés fejezve. — A novemberi és decemberi átültetések szintén sikerülnek ugyan, de rendesen még sem olyan jól, mint a koraiak; ellenben homokos talajba nagyon előrehaladott évszakban is, jó sikerrel ültethetjük a rózsákat. Magától értetődik, hogy az őszszel átültetett rózsákat annak idején a téli fagy ellen védeni kell, a minek különböző módjai vannak, melyek közt legközönségesebb az, mely szerint a törzseket lehajlitjuk, koronájukat és törzsüket földdel betakarjuk. Minthogy a frissen átültetett és kellően még be nem gyökeresedett növényeket a fagy könnyebben tönkreteszi, mint azokat, melyek hosszabb idő óta ugyanazon előbbi helyen állnak, azért az elültetéseket sokkal nagyobb gonddal kell betakarni mint az utóbbiakat. Legczélszerübb, ha arra a helyre, a hol a rózsafácska a föld alatt téli álmát aludni fogja, fenyőfarózsét teritünk. Az alacsony rózsákat rendesen mindjárt az átültetés alkalmával be szokták takarni földdel s a tea-, finom noisette- és polyantha rózsákra azonkivül még fenyőrózsét is szoktak takarni.

megedzett és bátor hadsereg élén. A feladat hősiesen lőn megoldva, Guyon ezred vezérlete alatt a turóczi és zolyomi zászlóaljak vakmerő elszántsággal verték ki állásaikból az ellenséget. Egykorú festmény örökiti a fényes harcz jelenetet.

Nagy méretü, szép festmény, mely azon jelenetet ábrázolja, midőn a vörössapkások Szolnoknál halálmegvetéssel rohannak a gyilkos ágyútüzbe és szuronyrohammal foglalják el az osztrák ágyukat.

A tápió-bicskei, kápolnai stb. csaták részletei szintén láthatók. Gyöngyörü kép a szolnoki ütközet rajza, melyet Szeremley képe után a magyar emigránsok adtak ki.

A Komárom vára körül vivott harczok s a vár ostroma is számos képben van bemutatva. Budavár ostromát és bevételét szintén számos képben látjuk. Nagyon sikerült nagy olajfestmény és nagy kőnyomatú hü kép ábrázolják Budavár bevételét. Henczi osztrák tábornok megsebesülése is fel van tüntetve.

Rajzban látható a győri csata is, melyben az ifju császár is résztvett.

Az orosz hadsereg felvonulását, táborozásukat is örökitik rajzok.

Egész csoport kép adja vissza a világosi fegyverletétel szomorú jeleneteit.

Ime, mennyi sok megtekintésre méltó drága emlék, melyek visszavarázsolják szemünk elé elmult idők nagy eseményeit.

E szük tárczakeretben csak futólagos, szük vonásokban sorolhattam fel egyes kikapott részleteket, az e nemben is szerfelett gazdag, rendkivül érdekes kiállitás megtekintése elégitheti csak ki a tudnivágyót és érdeklődött.

Sarkady Elemér.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*
Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

Nyilt-tér.

Fekete, fehér és szines selyem-damaszt 1 frt 40 krtól 7 frt 75 krig méterenkint (18 minőségben) — darab- s végszámra. Vám- és portomentesen szállit Henneberg G. (cs. és kir. udv. szállitó) Zürichben. Minták rögtönösen küldetnek. Levelek 10 krnyi portóval.

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat II. III. oszt. kocsikkal		
	Középeurópai idő.		reggel	d. u.	este.
—	**Kőszeg**	ind.	5⁰⁵	11⁵⁵	5⁵⁰
6	Lukácsháza	(m. h.)	5¹⁹	12⁰⁸	6⁰⁴
12	Német-Gencs	(m. h.)	5³⁶	12²⁴	6²¹
18	**Szombathely**	érk.	5⁵¹	12³⁹	6³⁶
—	**Szombathely**	ind.	6⁴⁵	3¹⁵	7⁰⁵
7	Német-Gencs	(m. h.)	7⁰¹	3³¹	7²⁰
13	Lukácsháza	(m. h.)	7¹⁸	3⁴⁸	7³⁸
18	**Kőszeg**	érk.	7³¹	4⁰¹	7⁵¹

Csak kedd-, pénteken közlekedik egy negyedik vonat Kőszegről 8 ó. 10 perez- Szombathelyről 11 ó. 16 perczkor.

Irodalom.

— **Nincsen** a magyar családoknak olyan gazdag könyvtára, melyben annyi szellemi szórakozást találhatna a család minden tagja, mint a mennyit a „Képes Családi Lapok“ válogatott közleményei nyujtanak. Nincsen a családi életnek s a gondosan vezetett magyar vendégszerető háznak olyan kérdése, melylyel e lap melléklete a „Nő a házban“ szakavatottan ne foglalkoznék.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára a „Nő a házban“ czimü divat-melléklettel együtt egész évre 6 frt félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapesten, nagy korona-u. cza 20. sz.) melyhez az előfizetések legczélszerübben postautalványon intézendők, kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatványszámokkal.

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo	. .	9 frt.	60 krtól	10 frt.	20 kr-ig.
Rozs	.	. .	9 .	20 .	9 .	50 .
Árpa	.	. .	6 .	50 .	7 .	50 .
Kukoricza	.	. .	7 .	50 .	7 .	90 .
Zab tavali	.	. .	5 .	70 .	6 .	— .
Zab idei	.	. .	5 .	50 .	5 .	70 .

		trt.	kr.		trt.	kr.
Buzaliszt I.	100 kilo	15	40	100 kilo burgonya	1	85
. II.	.	15	10	Marhahus . 1 kilo	—	60
Rozsliszt I.	.	13	60	Marha zsir	1	10
. II.	.	12	—	Disznohus . .	—	52
Buzakorpa	. .	5	—	. zsir . .	—	68
Rozs .	. .	5	—	Borjuhus . .	—	60
Koleskása	. .	14	—	Birkahus . .	—	36
Dara	. . .	17	—	1 méteröl bükkfa	13	50
Árpa dara	. .	8	—	. . dorong	10	—
Széna	. . .	2	52	. tölgyfa	9	40
Szalma	. . .	1	90	. . dorong	7	60

HIRDETÉSEK.

1148/91.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy **Lebensfeld Bernát** és neje **Mária** végrehajtatónak **Beidl Sándor** perenyei lakos végrehajtást szenvedő ellen 240 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kőszegi kir. járásbiróság területén levő Perenye község határában fekvő a perenyei 66. sz. tjkvben A I 89 és 177. helysz. ingatlanokból Beidl Sándort illető teleresére 146 frt. a 90. hsz. és 55/c házszámu egész ház és ingatlanra 272 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok

az 1891. évi október hó 20-ik napján d. e. 10 órakor Perenye község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett **árfolyammal számitott** és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1891. évi julius hó 22. napján.

A kőszegi királyi járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Terplán,
kir. aljárásbiró.

MAGYAR NÖK LAPJA

(MAGYAR HÁZIASSZONY)

Szepirodalmi, társadalmi és háztartási képes hetilap

Szerkeszti: BRANKOVICS GYÖRGY.

Előfizetési ára: A „Tükör előtt" czimü divatmelléklettel s a Regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Magyar Nők Lapját" ugy szépirodalmi, mint háztartási részében a legelőkelőbb irók és irónők támogatják munkáikkal s hogy közleményei nemcsak érzelem és izlés nemesitők, hanem hazafias-ak, mulattatók s a gazdaszszonyokra nézve megbecsülhetetlen értékűek: arról elég biztositékot nyujtanak az eddigi évfolyamok s jelenlegi szerkesztőjének az irói neve.

A „Tükör előtt" czimü, havonkint egyszer megjelenő **divatmelléklete** nemcsak a legujabb divatképeket, hanem oly divattudósitásokat is közöl, melyekkel egy lap sem dicsekedhetik.

„Regénymelléklete" külön bokötthető eredeti regényekkel kedveskedik az előfizetőknek.

A „Magyar Nők Lapjának" csinos halványkék boritékán mulattató közleményeket s humoros apróságokat talál az olvasó.

A „Magyar Nők Lapja" az egyedüli magyar lap, mely kiválóan a hölgyek számára szerkesztetik s a hölgyek érdekét képviseli: épen azért bizton számit a magyar müvelt nők pártfogására.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld.

Azoknak, kik félévre avagy egész évre egyszerre előfizetnek s 10 kr. postaszállitási dijat küldenek, a „Magyar Nők Lapja" kiadásában megjelenő Zilahy Ágnes-féle **„Valódi magyar szakácskönyv"-vel** ingyért kedveskedik a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket a hó bármely napjától el fogad

A „MAGYAR NÖK LAPJA" kiadóhivatala,

BUDAPEST, Erzsébet-körut 36. sz.

Teljes számu példányokkal még mindig szolgál a kiadóhivatal.

Rendkivül fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. **Potentator**ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajos nélkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használt; még több évi gyengült vagy elvesztett erő is helyreállittatik (külsőleg észrevehetetlen, garantirozott ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógymód). Hires tanárok elismerő nyilatkozatai, legmelegebb orvosi ajánlások és az alaposan kigyógyultak ezernyi hálairatai érdek nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. **Potentator** alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás diskreczióval. Tartalom és származás felismerhetetlen. **Dr. Altmann Károly**, Wien, VII., Mariahilfstrasse 70. sz. Felvilágositó röpiratok kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Bor-kivonat,

kitünő szer ártalmatlan bor előállitásához — a valódi bortól meg nem különböztethető — ajánlom a fennti kipróbált különlegességet.

2 kgr. ára (100 liter bort ád) 5 frt 50 kr. Recept mellékelve — ingyen. Jó eredményért vagy a gyártmány ártalmatlanságáért felelőség.

Szesz-megtakaritást

az égett boroknál az én felülmulhatatlan erős essenciám által elérhető; ez az italoknak egy kellemes csipos izt kölcsönöz, és csakis nálam kapható.

Egy klgr. ára 3 frt 50 kr. (600—1000 litert ád) használati utasitás mellékelve.

A fennti különlegességeken kivül ajánlok különféle **„essenciat" rum, cognac, finom liquer** stb. gyárak számára, felülmulhatatlan minőségben. Receptek ingyen mellékelve. **Árjegyzek bérmentve.**

Pollák Károly Elöp,
essenc-különlegességek gyara, Praga.
Solid képviselők kerestetnek.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztitására és tiszta áltapotban való fentartására és a jó emésztés elő-egité-ére a legjobb s leghathatósabb szer már is mindenütt ismeretes és kedvelt

élethalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen élethalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekből a leggondo-abban van készitve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus f lhüfögés, vértólulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünő hatási következtében ezen élethalzsam e-y bebizonyult, megbizható háziszerévé lett a népnek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Védjegy

Óvás! Hamisitások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett „Dr. ROSA-féle élethalzsam" minden üvecskéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA élethalzsama a „fekete sashoz" czimzett gyógyszertárból, FRAGNER B. Prag 205—III." német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA élethalzsama valódian kapható csak a készitő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszertár a „fekete sashoz" Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszerésznél, király-uteza 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen élethalzsamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenőcs

több ezer hálanyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolit; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb dő alatt fájdalom nélkül felszivja, kiéreti és kigyógyitja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szalenczékben

Óvás! Miután a prágai általános házikenőczöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasitás szerint csak nálam lesz készitve, s csak akkor valódi, ha a sárga éreszalenczo, melyben töltetk, vörös használati utasitásokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — bukolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyitására s az egészen elveszett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

Budapesti Hirlap

Mindenki, a ki

alkalmazást keres vagy alkalmazást adhat a „BUDAPESTI HIRLAP"

apró-hirdetései

által nélkülözheti a közvetlitöket.

Régi dolog, hogy a közvetités sok pénzbe kerül és a viszonyokat egyáltalában tekintve, gyakran fordul elő, hogy a költséges közvetitési dacára sem az **alkalmazást kereső** nem jut könnyen helyhez, sem az **alkalmazást adó** nem kap könnyen megbizható embereket. Oka ennek főleg az, hogy a **munkaadó** és **munkakereső**, a **vevő** és az **elado**, nem érintkezik **közvetlenül.** A közvetlen érintkezésre pedig manap alig van hathatósabb eszköz, mint egy elterjedt lapban való hirdetés, a „Budapesti Hirlap" **apró-hirdetési rovata** pedig naponta legkevesebb **90.000** ember által olvastatik. (A lap naponta 30.000 példányban jelenik meg; legkevesebb három olvasót lehet számitani egy-egy lapra.) **Kereskedő**, aki könyvezetőt, irodatisztet, gyakornokot keres, vagy viszont azok, akik hasonló alkalmazást keresnek; **a gazda**, aki kasznárt, ispánt, vagy gazdasági gyakornokot keres és viszont akik ajánlkoznak; **a háziasszony**, aki szakácsnét, szobaleányt, dajkát, cselédleányt keres és hasonlóan szolgálók, akik helyet keresnek; **birtokeladás, üzleteladás, birtokbérlet, házeladás, házvétel, nevelő, nevelőnői, házvezetőnői, gazdasszonyi** és egyéb **pályázat, lakáskiadás** és **lakás bérbevételi** hirdetések, szóval az életszükséglet minden fázisában könnyen és olcsó pénzen a

Budapesti Hirlap apró-hirdetései

által célt lehet elérni.

Családi jelentésekre,

különösen

eljegyzési hirekre, hymen hirekre, esküvőre való meghivásokra, születési jelentésekre, névnapi gratulációkra, gyászjelentésekre

és minden efféle

közleményekre

a „Budapesti Hirlap" apró-hirdetési rovata kiválóan alkalmas.

A hirdetési dijak igen olcsók. Mindamellett, a hányszor, a hirdetés megjelenik, egy-egy szó **két krajczárba** kerül, vastagabb betűvel **négy krajczár.** Cimmel ellátott hirdetéseknél még egy egy hirdetés után 30 kr. kincstári bélyegilleték külön jár. Ha a czim nincsen kitéve, hanem a hirdetés ugy szól, hogy „Cim a kiadóhivatalban megtudható" akkor bélyegdijat nem kell fizetni. A kiadóhivatal ilyen esetben minden dij nélkül megmondja a kérdezősködőknek az illető cimet, sőt vidékre dijtalanul levelez is, ha a kérdezősködő a postabélyeget beküldi. Helyben a hirdetések a kiadóhivatalban vétetnek föl készpénzen, vidékről a pénzt legalkalmasabban postautalványon lehet küldeni. A **„Budapesti Hirlap"** előfizetési ára **negyedévre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.** A czim egyszerüen **„Budapesti Hirlap Kalap-utra 16.**

Képes Családi Lapok

Szepirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap.

Szerkeszti: **Dr. Tolnai Lajos.** Főmunkatárs: **Dr. Váradi Antal.**

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **Dr. Murányi Armin**

Előfizetési ára:

a „Hölgyek Lapja" czimü divat-melléklettel s a Regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok" czimü hetilap uj negyedbe lép. A magyar szépiro alomnak e hatalmas tényezőjét a magyar müvelt családokna e szellemi kincsét még a következő irók és irónők támogatják: **Iokai Mor, Lauka Gusztav, Rudnyánszky Gyula, Dalmady Győző, Mikszath Kalman, Komocsy József, Temerdek Jeszenszky Dana, dr. Prem József, dr. Szikiay János, Inczédy László, Palagyi Lajos, Erődy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihaly, Vértessy Gyula, Mery Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Csorba Palotay Ákos stb.; Benitzky-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyváradv Mira, Kuliffay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessine-Sikor Margit, V. Gaal Karolina, Karlovszky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike, stb. stb.**

A **„Képes Családi Lapok"** az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legélénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a jelen eseményeit s a leghiresebb festők müvet mutatják be.

„Hölgyek Lapja" czimü havonkint kétszer megjelenő divatmelléklete a legujabb divatképeket hozza s a mellet a magyar háziasszonynak valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajándékozza meg évenkint az előfizetőit.

A **„Képes Családi Lapok"**-nak még a **zöld boritéka** is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, koczka- és ponttalányokkal és szórejtvényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

A **„Képes Családi Lapok"** gazdag tartalma és számos melléklete daczára mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap: éppen azért bizton számitunk minden honfiu és honleány, minden magyar család támogatására és pártfogására.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legczélszerübben levelezőlapon — hozzáfordulnak.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 krajczár csomagolási és postaszállitási dijjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; és a ki 3 frt előfizetési összeget és 30 kr. csomagolási és postaszállitási dijjal együtt egyszerre beküld, annak két eredeti regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 uj előfizetőt gyüjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi annak elismerésül **egy diszes emlékkönyvet** küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető **postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.**

Előfizetéseket (a hónak bármely napjától) elfogad a **„Képes Családi Lapok"** kiadóhivatal BUDAPEST, **Nagykorona-utcza 20 sz.**

Teljes számu példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.